

En heylich, wel gheleert bisschop predicte op een tijt teender plaetsen daer seer veel vrouwen ende joffrouwen waren, gecleet ende verchiert met vremden nuwen manieren van abijten ende juweelen. Daerom de selve goede bisschop veel goede exempelen predicte, bisondere hoe bi Noes tiden doer de hooverdighe, ontamelijcke verchieringhe ende scandelijcke manieren ² der werelt daer met hem de duyvel in die onreyne sonde der oncuyscheyt beweechde, de Dilu[v]ie ³ quam. Want selcken sonden [h1v] meshaechden God den Heere so grootelijck dat Hijt veertich daghen ende nachten liet reghenen sonder ophouden als dat het watre thien cubitus ⁴ hoghe over alle berghen ghynd ende alle eertrijck verdronck, datter niemant te live en bleef dan Noe, sijn wijf, sijn drie sonen ende drie dochteren. Ende als de goede man sodanighen ende andere exempelen predicte, seyde hi dat de vrouwen die hornen ende tuiten ⁵ op hen hoot droeghen, den duvel ghelijcten, want hi oock also ghehornt was, ende si deden dat om den mans te behaghen ende te belyeven. ⁶ Voert meer seyde hi datsi met sodanighen hornen den herten ghelijcten die hen hoofden op den rugghe laten hanghen als si inden bosschen onder die boomen gaen. Desghelijcx doen de vrouwen

---

1. [Eckrich] fol. 27b: .xxxvj. D'un saint pseudomme evesque qui prescha

2. De vrouwen (en mannen) waren zo van God los dat de vrouwen op de mannen gingen liggen in plaats van andersom, zoals God het wil(de). Dit gedrag werd door rechtgelovigen veroordeeld als 'tegennatuurlijk'. Een paard zit toch ook niet op zijn ruiters? Ook medici hadden hun bezwaren. Zij vreesden voor ontbrekende ledematen omdat er zo onvoldoende zaad ter plekke kwam.

3. Diluvie: Zondvloed [*Genesis*] 6, 5

4. cubitus: ca. 45 cm

5. hornen ende tuiten: hoornen en punt(muts)en, opzetstukken om het hoofddekseel hoogte te geven, waarbij de belangrijkste vrouw herkenbaar was aan het hoogste hoofddekseel. (Mannelijke geestelijken gebruikten hiervoor de lengte van de baard.)

6. Hierna ontbreekt in [Vander Noot 1515]: [Eckrich] fol. 27c: et que elles faisoient les cornes aux hommes cours vestus qui monstrent leurs culz et leurs braies et ce qui leur boce devant, c'est leur vergoigne; et que ainsi se moquent et bourdent l'un de l'autre; c'est le court vestu de la cornue. — [Furter 1513] fol. D6v: mitt den kurtzen kleydern / denen man den hyndern vnnd fornen jr regends glyd sehe / vnd affen spyl vß jnen selb machten /

oock inder kercken als men dwijwatere worpt. “Daerom sorch ick,” seyde de heylighe man, “dat de duvel op de hoofden ende hoornen sidt diese neder weecht achterwerfts overe, want hi dwijwatre niet en begheert.” Met sodanighen woerden onghespaert de waerheyt segghende, maecte hise achterdinckende⁷ ende so bescaemt datsi de hoofder neder sloeghen ende iegelijck hen ontamelijcke chieringe af leyden ende hen daer na voert meer slechtelic ende ootmoedelijc⁸ cleden. Hi seide hen ooc dat de gene die hem so ontamelijc cierden der spinnen gelijcten di haer selven chiert ende haer in een net of webbe werct op datsi daer met de vliegen ende de muggen vaen⁹ soude. Also bedriecht ooc de duvel doer de ontaemlijcke cieringe der vrouwen de mans datse tot ongeorderder liefden beweecht worden ende in sijn banden ende gevanckenesse [h2r] comen, ghelijck de vlieghe of mugghe metter spinnen, also ons een broeder in den boeck¹⁰ der ouder vaders daer af oock seyt, ende men dat volcomelijcker daer in bescreven vint. Daerom seyde hi dat hem alle goede vrouwen daer voer hoeden soudent ende dat niet doen voer dattet gans ghemeyn ware,¹¹ ende datsi sodanighen¹² der werelt lof niet wel meer vertien mochten, ende seide hem daerbi dit na volgende exempel:

---

7. maecte hise achterdinckende: bracht hij hen tot inkeer

8. slechtelic ende ootmoedelijc: eenvoudig en bescheiden

9. vaen: vangen

10. *Vitae patrum*

11. voer dattet gans ghemeyn ware: voordat iedereen het deed

12. sodanighen der werelt lof niet wel meer vertien mochten: zulke modieuze zaken voor hun goed fatsoen niet langer konden afwijzen

mecharchden god den heere so grootelijck/dat hē
veertich daghen ende nachten liet reghenen sōder
ophouden Als dat het ware thien cubitus hoghe
ouer alle berghen ghync/ende alle eertrijck ver-
dronck/datter niemant te liue en bleef/dan noe/sij
wif/sijn drie sonen ende drie dochteren. Ende als
de goede man sodanighen ende andere exempelē
predicte/sepde hi dat de vrouwen/die hornen ende
tuiten op hen hoot droeghen/den duuel ghelijcken
want hi oock also ghehoert was Ende si deden dz
om den mans te behaghen ende te belpenē Doert
meer sepde hi dat si met sodanighen hornen dē her-
ten ghelijcken/die hen hoofden op den rugghe late
hanghen als si inden bosschen onder die boomen
gaen Desghelijck doen de vrouwe oock inder herc-
ken als inen dwijwatere woert Daerom souch icht
sepde de heylighe man/dat de duuel op de hoofden
ende hoornen sidt diese neder weecht achter werts
ouere/want hi dwijwatere niet en begheert. Met
sodanighen woerden onghespaert de waerh; seg-
ghede maecte hise achterdinkede ende so belcaet
dat si de hoofden neder sloeghen Ende iegelijck hē
ōtamelijcke chierige af lepdē/en hē daer na voert
meer slechtelic en oormoedelijc dedē hi seide hē ooc
dz de gene die hē so otamelijc cierde d' spinē gelijckē
di haer seluē chiert en haer i eē net of webbe werct
op dat si daer in; de vliegē en de muggē vaē soude
Als bedriecht ooc de duuel doer de otaelijcke cieri-
ge d' vrouwe de mās dz se tot ogeoordinerd liefden
beweecht wordē en in sij bāden en geuanchenesse

comen ghelick de vlieghe of mugghe metter spin
nen Also ons eē broeder in den boeck der ouder va
ders daeraf ooch seyt/ende men dz volcomelijcker
daer in bescreuen vint Daerom seydē hi dat hem
alle goede vrouwen daer voer hoeden soudē/ende
dat niet doen voer dattet gans ghemeyn ware en
dat si sodanighen der werelt lof niet wel meer ver
tiē mochtē/en seide hē daerbi dit na volgen erēpel
DEt ghebuerde op een tijt dat een deel vrou
wen ende ioffrouwen teender fecstē of bruy
locht ghenoot worden/ende wilden daer al willē
te voer gaen In den seluen wech was een seer vvil
marasch So ghebuerdet dat de somighe vanden
ioncten ioffrouwen seydē wi willen ouer dat ma
rasch gaen/want dz den naestē en dē rechste wech
es Die and die n; so wulps noch geck en warē sep
den/dat si den anderē goedē wech gaen wildē Also
gingē de iōge sottinē doer dz marasch/ende mey
den voer oft eer indē bruylocht oft fecsten te sine dā
de voirscreuen wjse vrouwen die lanc den goedē
wech ghegaen waren Maer als si op dmarasch
quamen ende meenden ouer de stockē ende blockē
te gane die ic self marasch lagē/so soncken si inder
moderē tot ouer dē knien en maecten hē cleederen
metten slijche heel onsuure Mits dē welckē si we
derō heerde en gingē lāc dē āderē wech aldaer die
ād vornwē gegaē warē En hē dede warē so vvil
beslijct als dz si in dē wege waltē en suurē moef
tē Mits dē welckē si also lāge indē wege vtoefden
dz nalijc gheten was eer si ider bruylocht quame

H Et ghebuerde op een tijt dat een deel² vrouwen ende joffrouwen teender feesten of bruylocht ghenoot worden ende wilden daer al willens³ te voet gaen. Inden selven wech was een seer vuil marasch.⁴ So ghebuerdet dat de somighe vanden joncsten joffrouwen seyden: “Wi willen over dat marasch gaen, want dat den naesten ende den rechsten wech es.” Die ander, die niet so wulps noch geck en waren, seyden datsi den anderen goeden wech gaen wilden.⁵ Aldus gingen de jonge sottinnen⁶ doer dat marasch ende meynden voer oft eer inder bruylocht oft feesten te sine dan de voirscreven wijse vrouwen die lancx den goeden wech ghegaen waren. Maer als si op dmarasch quamen ende meenden over de stocken ende blocken⁷ te gane die int self marasch lagen, so soncken si inder moderen tot over den knien ende maecten hen cleederen metten slijcke heel onsvre. Mits den welcken si wederom keerden ende gingen lancx den anderen wech aldaer die ander v[rou]wen⁸ gegaen waren, ende hen cledren waren so vuil beslijct als dat sise in den wege wasscen ende svren moesten. Mits den welcken si also lange inden wege vertoefden dat nalijcx gheten was⁹ eer si inder bruilocht quaemen, [h2v] des de menighe [n]a

1. [Eckrich] fol. 27d: .xxxvij. De celles qui cheirent en la boe sur la matiere devant ditte

2. [Eckrich] fol. 27d: Il avint que pluseurs dames et damoiselles furent conviees — [Furter 1513] fol. E1r: ES begab sich vff ein zyt / das eim syn frow vnd iunckfrowen vff ein hochzyt geladen wurden /

3. [Eckrich] fol. 27d: par esbat — [Furter 1513] fol. E1r: vß mûtwill — Iedereen die in de Middeleeuwen maatschappelijk wat voorstelde gebruikte een rijdier om zich te verplaatsen. Lopen deed men bij hoge uitzondering, meestal met religieuze motieven.

4. marasch: drassig land, moeras — [Eckrich] fol. 27d: Si avoit un petit marois entre deux et bien mauvais chemin — [Furter 1513] fol. E1r: Nun was vff der selben straß ein moß vnd gar ein tieffer bo^eser weg.

5. Hierna ontbreekt in [Vander Noot 1515]: [Furter 1513] fol. E1r: der gewiß vnd trucken /

6. [Furter 1513] fol. E1r: die iungen die da eygenwillig woren /

7. stocken ende blocken: eerdere passanten hadden houten planken in het moeras gelegd, waarover men droogvoets zou kunnen lopen.

8. [Vander Noot 1515] vornwen

9. dat nalijcx gheten was: dat ze bijna klaar waren met eten — [Eckrich] fol. 28a: et tant que l'en eust mengé le premier mez. — [Furter 1513] fol. E1r: Das verzoch sich als

hem vraechde. Ende als si dair quamen, so vertelden si hoe si ghevaren hadden in den weghe. Doen seyde een vanden vrouwen dye den rechten¹⁰ wech ghegaen was: “Ghi meynde eer te hove te comen dan wi, ende ghi en wilde ons niet volghen. Daerom eest wel besteet dat ghi also ghevaren hebt, want die eenen anderen meynt te verachten,¹¹ hendert hem selven dicwijls.”¹² — “Desgelijcx eest oock vander werelt,” sprack dye heylighe man, “want die aldermeest nuwe fautsoenen van abiten ende chieringen soect ende hem selven meest voert stelt om vanden anderen ghesien te worden, comen meest deel tot spotte ende worden vanden menigen beclapt.¹³ Daerom ghelijcken de selve die also [n]iu[e]we¹⁴ fautsoenen soecken,” seyde die heylige man, “den voirnoemden jonghen vrouwen die met haren nieuwen weghe bespot waren. Maer die hen sedelijck ende statelijck houden, dat sijn die den rechten wech ghinghen, want die den ghemeinen staet haerder cleederen houden, die can men qualijck bespotten. Maer als een nieuwe maniere allesins ghemeen es, soe mach men wel dye meeste menichte na volghen ende doen ghelijck de andere, ieghelijck na sinen staet. Maer de wijse toeven so lange als si mogen. So en ghesciet hen niet ghelijck die inden slijcke vielen, die de eerste waenden te wesen ende wordden de leste.”

Daerom, lieve dochteren, eest goet datmen niet rasch noch voerbarich en si nieuwe seden ende manieren te ghebruycken. Maer tes seer goet, want de werlt valsch ende boos is, enen middelmatigen¹⁵ [h3r] staet houden. Maer soe haest als een schoon, gente¹⁶ vrouwe oft joffrouwe eenighe nuwe fautsoenen van abijten oft juweelen siet,¹⁷ so

---

lang byß man schier zum halben jmbiß gessen hette /

10. rechten: goeden — [Eckrich] fol. 28a: le grant chemin — [Furter 1513] fol. E1r: den rechten weg

11. verachten: voorbij streven, achter zich laten

12. [Furter 1513] fol. E1r: Und es vermeint sich etlich zû fürdern die aber sich selbs verhinderet /

13. [Furter 1513] fol. E1r: Findet man dann einen dem es wol gefallet / So synd doch allwegen zehene die sy verspotten / Es lobt sy ouch vil manger vnder ougen / der sy hynderwertz verspottet / vnd die zungen über sie vß stosset /

14. [Vander Noot 1515]: uiuwe

15. enen middelmatigen staet houden: de gulden middenweg te bewandelen

16. gente: liefallig

17. [Furter 1513] fol. E1v: Und so bald eyn iunge frow die da hüpsch vnnd scho^en ist /

seyt si tot haren man: “Die oft die hebben sodanighen abijt oft cleet dat seer wel staet. Ick bid u dat ghi mi dat oeck doet hebben, want ick ende ghi sijn also edele als si ofte haer man!” Ende in sodanigher manieren soecken si so veel middelen datsi dat oeck crighen, het si hen betaemlijck of onbetamelijck.¹⁸ Si en aen sien oock niet oft den meesten deel hender gebuerinnen der ghelijcke hebben oft niet, desgelijcke¹⁹ de verstandyghe die men voer wijs hout. Midts den welcken de groote meesters segghen dat vrouwen en[de] mans hen mesmaken ende veranderen alleene om deswille datse vreesen datse der werelt eere verliesen souden ende ongheacht sijn. Als oock gheschiede inder tijt van Noe,²⁰ dat hen de vrouwen also mesmaecten,²¹ desgelijcx de mans. Maer het meshaecht God veel meer vanden vrouwen dan vanden mans, want de vrouwen behoren hen simpelijck ende ootmoedelijck te houden.

Vanden welcken ick u wonder seggen wille dat mi een goede vrouwe op een tijt²² gheseyt heeft. Dese vrouwe seyde mi dat si ende veel vrouwen ende joffrouwen tender kermessen waren tot sinte Margrieten,²³ daer jaerlijcx veel lieden quamen. Tot deser kermessen quam een scoon, lustige, wel gecierde joffrouwe die veel vremde, costelijcke juwelen ende cleynooden over haer droech, meer dan iemant anders. Dese vrouwe besach een iegelijck metdallen seer,²⁴

---

etwas nuwen gemechtz oder stats vernympt / oder andere tragen sicht /

18. [Eckrich] fol. 28c: Et trouvera raisons que il couvendra que elle en ait ou la noise et le meschief sera en l'ostel ne jamais n'y ara paix jusques a ce que elle en ait sa part aussi comme l'autre, soit droit soit tort. — [Furter 1513] fol. E1v: Unnd sūchet also so vil mittel / byß ir das gelangt es sy zimlich oder vnzimlich /

19. [Eckrich] fol. 28c: Elle ne regardera pas que le plus de ses voisins en aient avant et savoir et en querre se les bonnes dames qui sont alosees et tenues pour sages en ont encore. — [Furter 1513] fol. E1v: Ouch nit achtet ob es der merer teyl jrer nachburen haben oder nit / deß glichen die vernünfftigen die man für wiße schetzt /

20. *Genesis* 6, 5 e.v.

21. hen ... mesmaecten: zich ongepast optutten

22. [Eckrich] fol. 28c: que une bonne dame me compta en cest an, de l'an mil trois cens soixante et douze. — [Furter 1513] fol. E1v: was mir eyn fromme frow deß iorß als man zalt. dryzehen hundert vnd sibtzig zwey jar gesagt hat /

23. tot sinte Margrieten: op de feestdag van de heilige Margaretha van Antiochië (20 juli).

24. Dese vrouwe besach een iegelijck metdallen seer: Iedereen staarde deze vrouw aan

rechts oft een vrent monster ware geweest,²⁵ want de chieringe haers [h3v] hoots gheen vanden anderen hoofden en gelijcte. Ende een vanden vrouwen vraechde der andere vrouwen hoemen den thorn²⁶ hiet die dees vrouwe op haer hoot draecht. “Der ghalgen thorn,” antwoerde dandere. “Dat en es gheen en scoonen naem,” seyde deerste, “maer hi es der ghalghen wel ghelijc.”²⁷ Aldus ghinck dees ghechierde vrouwe over ende wedere, den menighen segghende²⁸ hoe de joffrouwen haer palleertsel des hoots²⁹ ‘der ghalghen thorn’ genoemt hadden, midts den welcken si van veel lieden besien ende bespot worde ende voer een sottinne ghehouden wort.³⁰

Daerom, mijn lieve dochteren, wilt u van nieuwen fautsoenen ende van hoverdighen chieringhen wachten, want dat es den oorspronck van veel quaets, ende daer doer de ingelen uuten Hemele ghevallen sijn. Dair doer oock de Diluvie, groote sterften, oorloghen ende diertijden³¹ in voerleden tiden toecomen sijn ende noch dachlijcx toecomen.³²

---

25. [Eckrich] fol. 28d: Et pour son estrange atour toutes la vindrent regarder comme une beste sauvage. — [Furter 1513] fol. E1v: Die besach man nun so sere als ob sy ein merwunder were gewesen /

26. thorn: toren

27. [Eckrich] fol. 28d: Et l'attour li plaisoit. — [Furter 1513] fol. E1v: doch was es ir gefellig /

28. [Furter 1513] fol. E1v: Also gieng sy vff vnnd ab vnd sagt mengklich wie die iunckfro[w] — Een slechte vertaling van [Eckrich] fol. 28d: Si ala la voix amont et aval que celle damoiselle avoit nommé son attour ‘l'attour du gibet.’ Et chascune s'en gengla et la venoient veoir comme les petis oiseaulx.

29. palleertsel des hoots: hoofdtooi

30. Hierna ontbreekt in [Vander Noot 1515]: [Eckrich] fol. 28d: Si demanday a la bonne dame la maniere de cellui attour. Si le me devisa, mais en bonne foy je le retins petitement, maiz tant que il me semble que elle dit que il est haust levé sur longues espingnes d'argent plus d'un doy sur la teste comme un gibet pour estrang[1]ement. Si n'est pas tenue celle damoiselle a trop sage et est moult bourdee. Et ainsi chascune nyce ameine sa nouveauté et sa desguiseure. — [Furter 1513] fol. E1v: Deßhalb sy yederman verspotteten v[n]nd besehen wart / als fragt ich wie der thurn were gemacht / Sag sy es mir / ich hab es aber wenig behalten / doch beducht mich er were erhept mit silberyn glufen vff fier finger hoch wie eyn galgen gar seltzsamklich / Darumb sie verspottet vnd nit vast wyße geachtet wart /

31. diertijden: hongersnood

32. [Eckrich] fol. 29a: par qui le deluge vint quant le monde fut noyé par lequel la luxure qui y est et se congrue par la racine de cellui orgueil. — [Furter 1513] fol. E1v: Auch syntfluß groß sterbenn vnnd krieg vor zyten vnd noch teglichs komen vnnd das aller meist die welt zu vnluterkeyt reitzent vnd bewegen ist.

des de menighe ua hem vraechde Ende als si daer
quamen/so vertelden si hoe si gheuaren hadde in
den weghe Doen seide een vanden vrouwen ope
den rechten wech ghegaen was Shi meynde eer
te houde te comen dan wi/ende ghi en wilde ons n
volghen/daerom eest wel bestect dat ghi also ghe
uaren hebt/want die eenen anderen meyn te ver
achten/hindert hem seluen dicwils. Desgelijc
eest oock vander werelt sprack ope heplighe man
want die aldermeest nuwe fautsouen van abite
ende chieringen soect ende hem seluen meest voert
scelt om vanden anderen ghesien te worden/comē
meest deel tot spotte ende worden vanden menigē
bedapt Daerom ghelijckē de selue die also uuwe
fautsouē soechen/seide die heplige man den voit
noemden ionghen vrouwen die met haren nieu
wen weghe bespot waren Maer die hen sedelijck
ende statelijck houdē dat sijn die den rechten wech
ghinghen/want die den ghemeinen staet haerder
cleederen houden die can men qualijck bespotten
Maer als een nieuwe maniere allefins ghemein
es/soe mach men wel ope meeste menichren navol
ghen/ende doen ghelijck de andere ieghelijck na si
nen staet/maer de wijse toeuē so lange als si mogē
so en ghesiet hen niet ghelijck die inden slycke vie
len/die de eerste waenden te wesen/ende worden
de leste Daerom lieue dochteren eest goet dat men
niet rasch noch voerbarich en si nieuwe seden en
de manieren te ghebruycken. Maer tes seer goet
wāt de werlt valschen boos is enē in siddematigē

staet houden Maer soe haest als een schoon gente
vrouwe oft ioffrouwe eenighe nutwe fautsouen
van abijten oft iuweelen liet So septe si tot haren
man Die oft die hebben sodanighen abijt oft cleet
dat seer wel staet/ich bid v dat ghi mi dat oech doet
hebben/want ick ende ghi sijn also edele als si ofte
haer man Ende in sodanigher manieren soechen
si so veel middelen dat si dat oech crighen/her si hen
betaemlijck of onbetaemlijck Si en sien oocks
niet oft den meesten deel hender gebuerinnen der
ghelijcke hebben oft niet/desgelijcke de verstandp
ghedie men voer wijs hout. Midts den welcken
de groote meesters segghen dat vrouwen en mās
hen mesmaken ende veranderen/alleene om des
wille datse vreesen datse der werelcere verliesen
souden ende ongheacht sijn Als oock ghesiede in di
tijt van noe dat hē de vrouwen also mesmaecten/
desgelijck de mans Maer het meshaecht god veel
meer vanden vrouwen dan vanden mans want
de vrouwen behoren hen simpelijck ende ootmoe
delijck te houden/vanden welcken ick v wond seg
gen wille dat mi een goede vrouwe op een tijt ghe
sept heeft Dese vrouwe seyde mi dz si en veel vrou
wen ende ioffrouwen teender kermessen warē tot
sinte margrietē daer iaerlijck veel lieden quamen
Tot deser kermesse quā eē scoō lustige wel gecierde
ioffrouwe/die veel vrede costelijcke iuwelē en clep
noodē ou haer droech meer dā iemant anders. Dese
vrouwe besach eē iegelijck metdallē seer/rechts oft
eē vret mōtē ware geweest wāt dechierige haers
h ij

hoots gheen vanden anderen hoofden en gelijcke
Ende een vanden vrouwen vrachde der andere
vrouwen/hoemen de thorn hiet die dees vrouwe
op haer hoot draecht Der ghalgē thorn antwoer
de dandere Dat en es gheenen scoonen naem sepe
de deerste maer hi es der ghalghen wel ghelijc Al
das ghinck dees ghechierde vrouwe ouer en we
dere/den menighen segghende/hoe de ioffrouwen
haer palleertsel des hoots der ghalghen thorn ge
noemt hadden/midts den welken si van veel lie
den besien ende bespot worde ende voer cen sottin
ne ghehouden wort Daerom mijn lieue dochterē
wilt v van nieuwen faulsoenen ende van houer
dighen chieringhen wachten Want dat es de oor
spronck van veel quaets/Ende daer doer de inge
len wren hemele gheuallen sijn Daer doer oock de
diluue/groote sterften/oorloghen ende diertijden
in voerleden tiden toecomen sijn en noch dachlijcx
toecomen

Mijn lieue dochterē Ich wilde wel dat ghi hoer
det ende in uwen ghedachte hielt/ een exem
pel op dees mijn voernoede materie/van eenē rid
dere die drie ghetroude hupsvrouwen gehat heeft
deen na dander Dees ridder was goet van leuen
ende hadde eenē gheuadere die cen heplich deuoc
heremijt worden was Dees selue riddre hadde sijn
eerste vrouwe seer lief, als datti nalijcx van onghe
noechten gesoruen hadde/doen si sterf En en wist
anders geenē troost te soeckē/dā ain sinē geuadere
de heremijt Totte welckē hi sijn verlies beclachde